

**Štruktúra bukových porastov a rast dreviny tis obyčajný
(*Taxus baccata* L.) v prirodzených podmienkach jeho
rozšírenia na Slovensku**

Denisa Sedmáková, Stanislav Kucbel

MANAGEMENT TISU ČERVENÉHO III
15. – 16. října 2024, Bítov

Katedra pestovania lesa, Lesnícka fakulta, Technická univerzita vo Zvolene

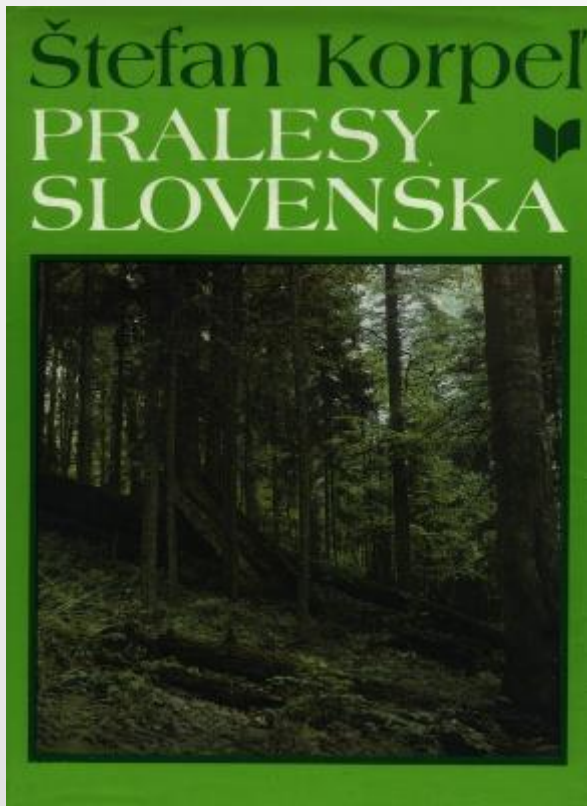

- dlhodobý výskum dynamiky prírodných lesov
- výskum a formovanie koncepcií prírode blízkeho pestovania lesa
- výskum zameraný na drevinu tis (ne)obyčajný

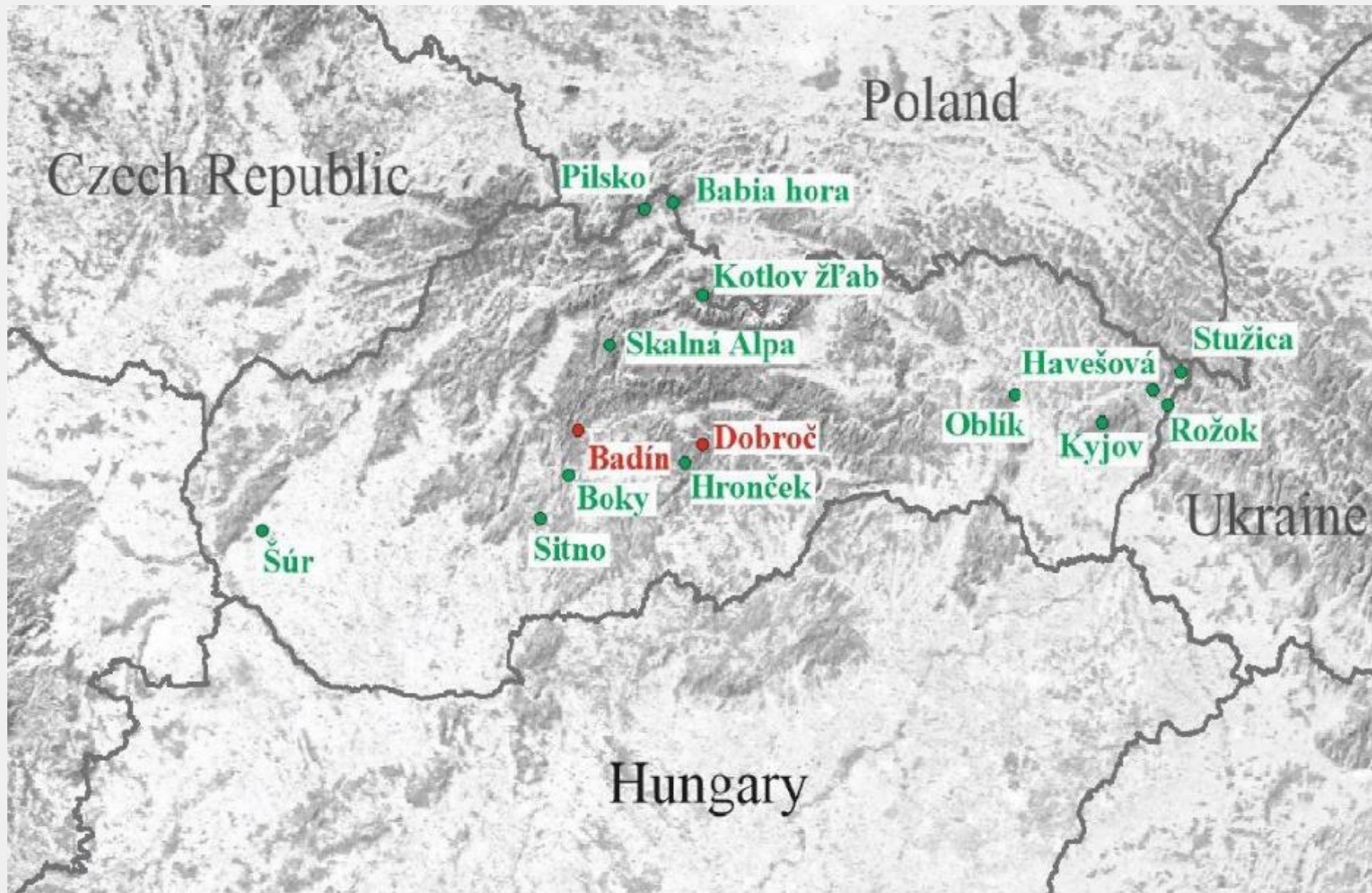

Research on primeval forests

- late 1950s - prof. Štefan Korpel' (TU Zvolen) - first measurements in primeval forests Dobroč and Badín
- 1970s - beginning of regular research in primeval forest remnants of Slovakia (network of research plots)

Lokality pralesov s dlhodobým výskumom

A photograph of a forest landscape during autumn. The foreground is filled with a dense layer of fallen leaves in shades of yellow, orange, and brown. Several tall, slender tree trunks stand vertically, some with sparse foliage. The background shows more trees with vibrant autumn colors, and a glimpse of a blue sky is visible through the canopy.

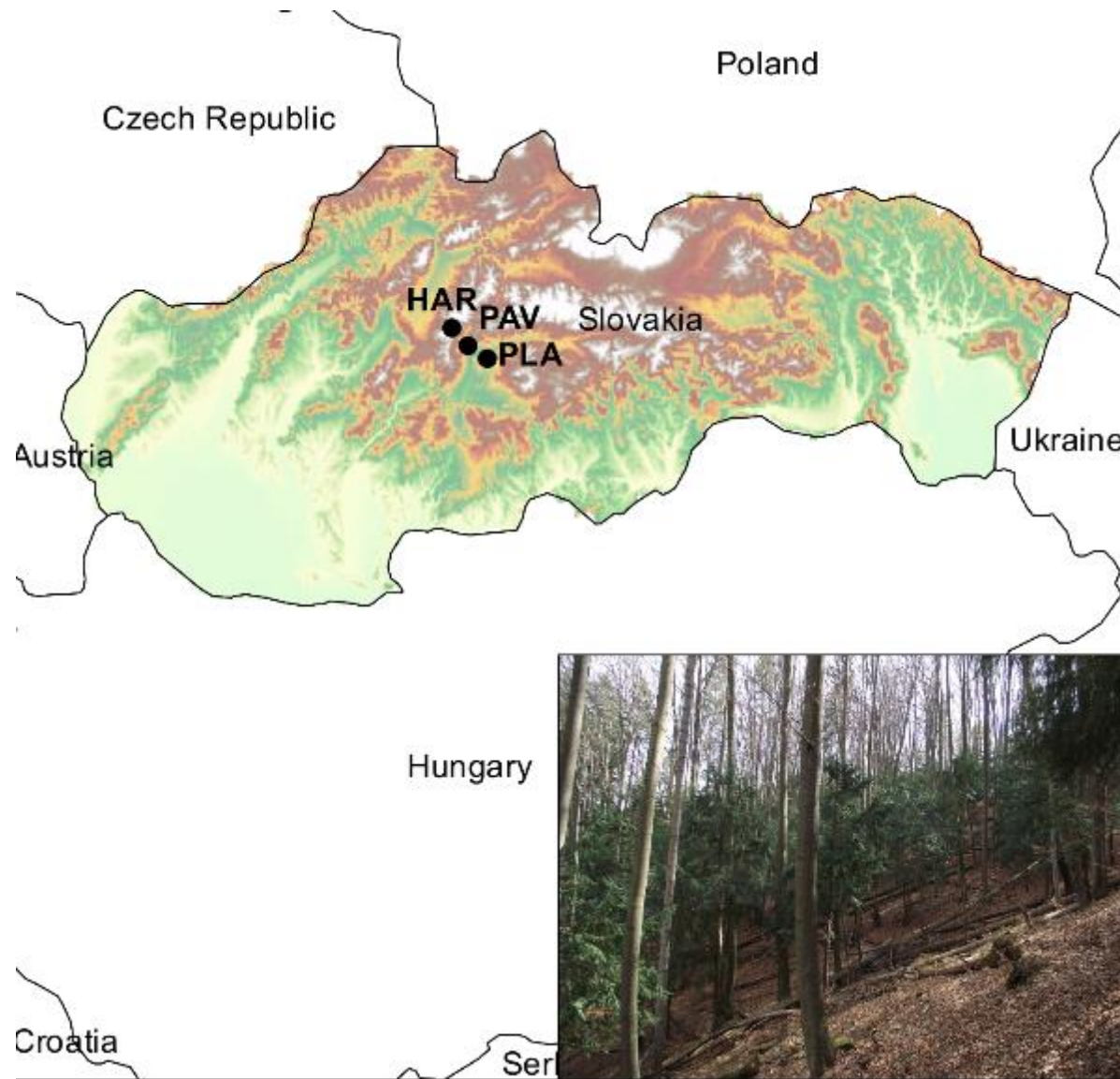
Intenzívny výskum sa začal v 70. rokoch 20. storočia a bol zameraný najmä na ochranu ohrozených druhov drevín prostredníctvom lesopestovných zásahov (Korpeľ a Paule 1976; Korpeľ 1981).

Dôvod: v polovici 20. storočia snaha o zachovanie najcennejších populácií dreviny tis viedla k vyhláseniu NPR s najvyšším stupňom ochrany. Napriek dôslednému uplatňovaniu zásady nezasahovania v týchto NPR, populácie tisu naďalej klesali.

3 výskumné objekty, ktorými sú prírodné rezervácie s výskytom tisu. Rezervácie sa nachádzajú na severných svahoch Veľkej Fatry (NPR Harmanecká tisina), Starohorských vrchov (PR Pavelcovo) a na severozápadnom svahu Zvolenskej kotliny (NPR Plavno).

Experiment zahŕňal **11 TVP** s rozlohou od 0,16 do 0,50 hektára. 6 TVP zásah, 5 TVP bez zásahu. Zásahy zahŕňali clonný rub, holorub (s ponechaním tisov) a prebierku.

Holorub a clonný rub – 4 zo 6 TVP založených v NPR **Plavno** v roku 1972 (Korpeľ a Paule 1976). **Prebierky** – 2 zo 4 TVP založených v PR **Pavelcovo** v roku 1989 (Korpeľ 1996).

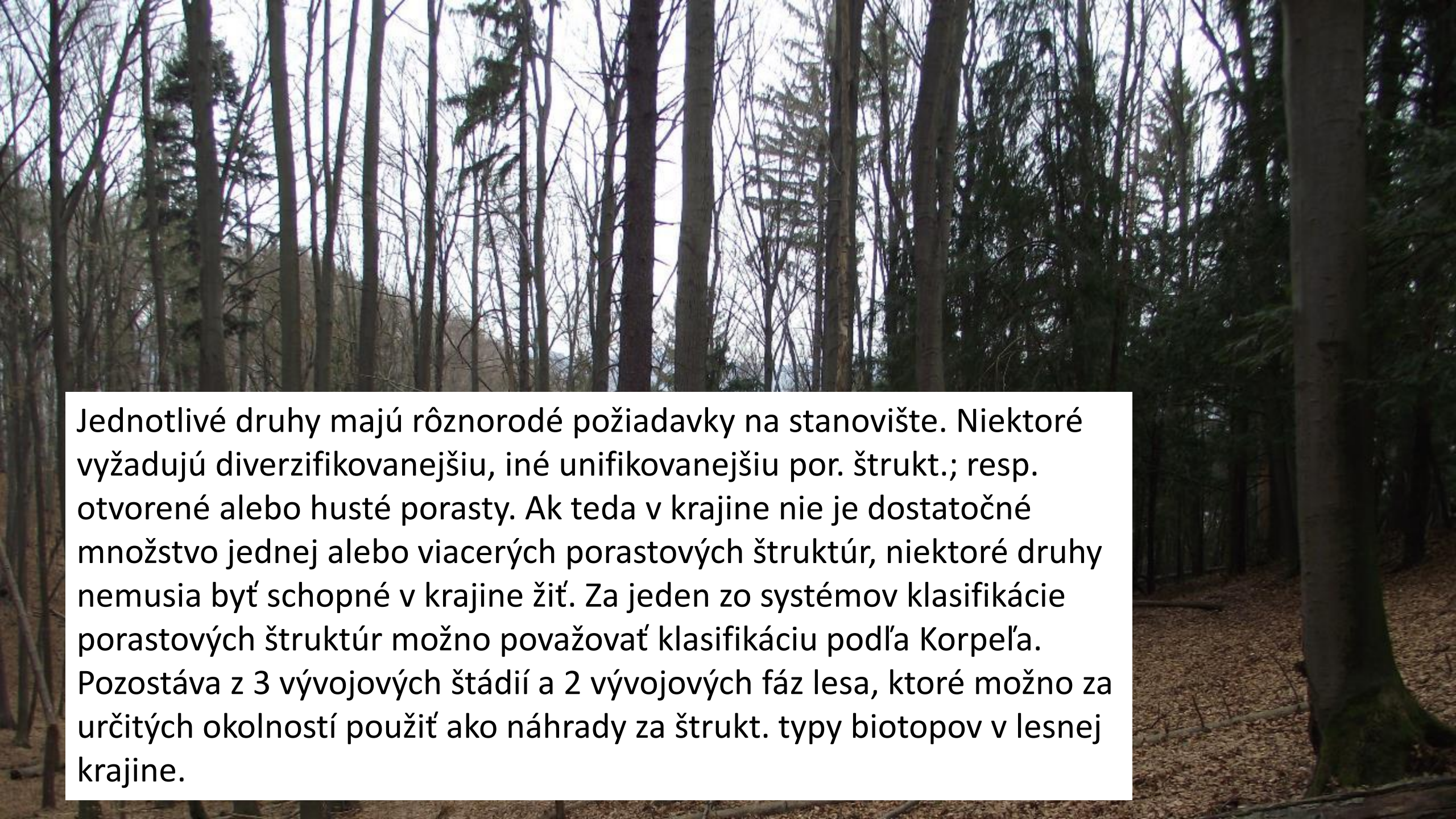
Tis - rastová charakteristika

- 0,5-1,0 mm priemerný hrúbkový prírastok
- dlhovekosť (500 rokov)
- absencia vekom podmieneného rastového trendu
- vysoká schopnosť znášať zatienenie = výrazná rastová reakcia na uvoľnenie
- úžasná schopnosť regenerovať

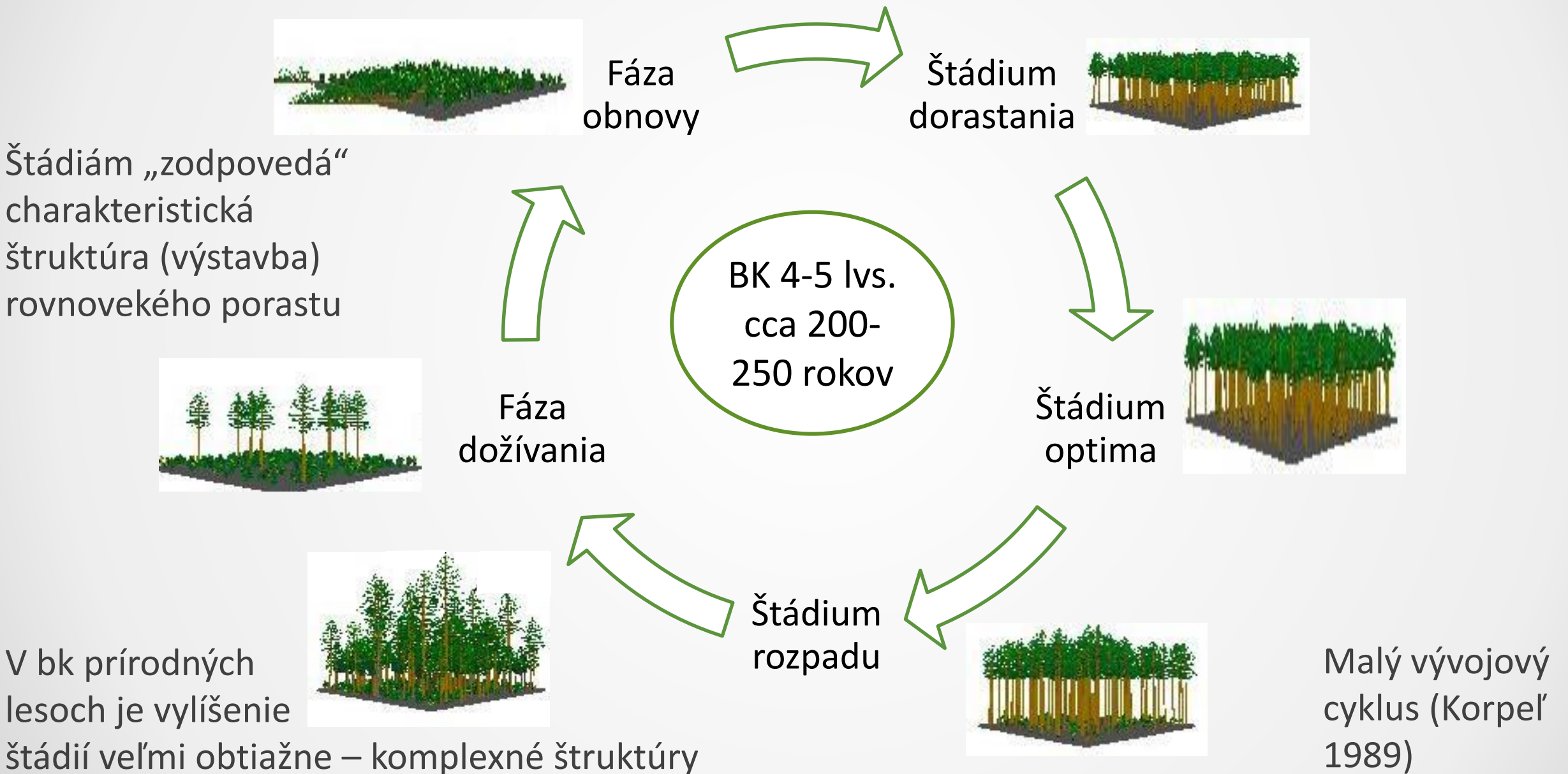

Štruktúrálné typy a sukcesné štádiá vývoja porastov

Jednotlivé druhy majú rôznorodé požiadavky na stanovište. Niektoré vyžadujú diverzifikovanejšiu, iné unifikovanejšiu por. štrukt.; resp. otvorené alebo husté porasty. Ak teda v krajine nie je dostatočné množstvo jednej alebo viacerých porastových štruktúr, niektoré druhy nemusia byť schopné v krajine žiť. Za jeden zo systémov klasifikácie porastových štruktúr možno považovať klasifikáciu podľa Korpeľa. Pozostáva z 3 vývojových štádií a 2 vývojových fáz lesa, ktoré možno za určitých okolností použiť ako náhrady za štrukt. typy biotopov v lesnej krajine.

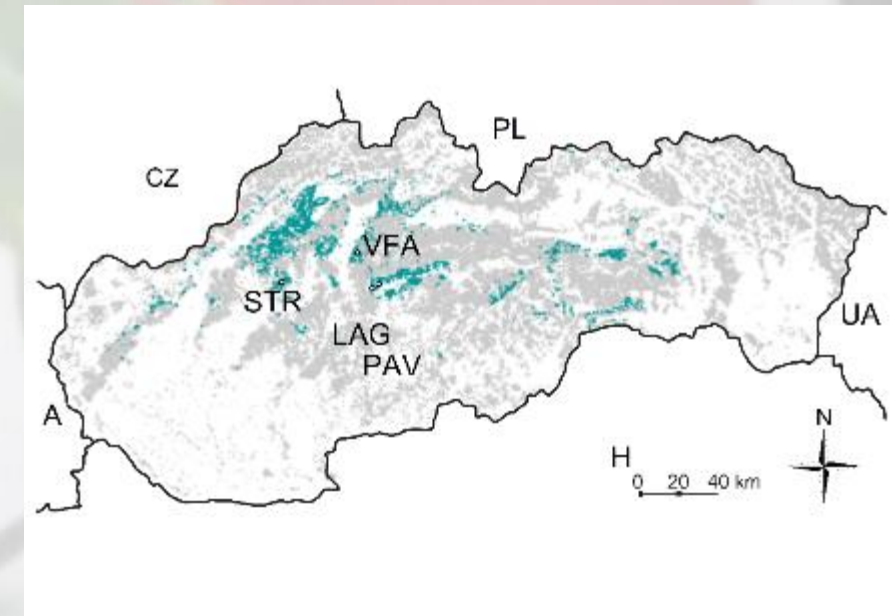
Štrukturálne typy a sukcesné štádia

Št. optima nie je spojené s typickou jednovrstvovou výstavbou v zmiešaných spoločenstvách na extrémnych stanovištiach a skalnatých svahoch – nemôže sa vytvoriť súvislejší zápoj, podmienky na prirodzenú obnovu dreviny tis existujú v priebehu celého vývojového cyklu

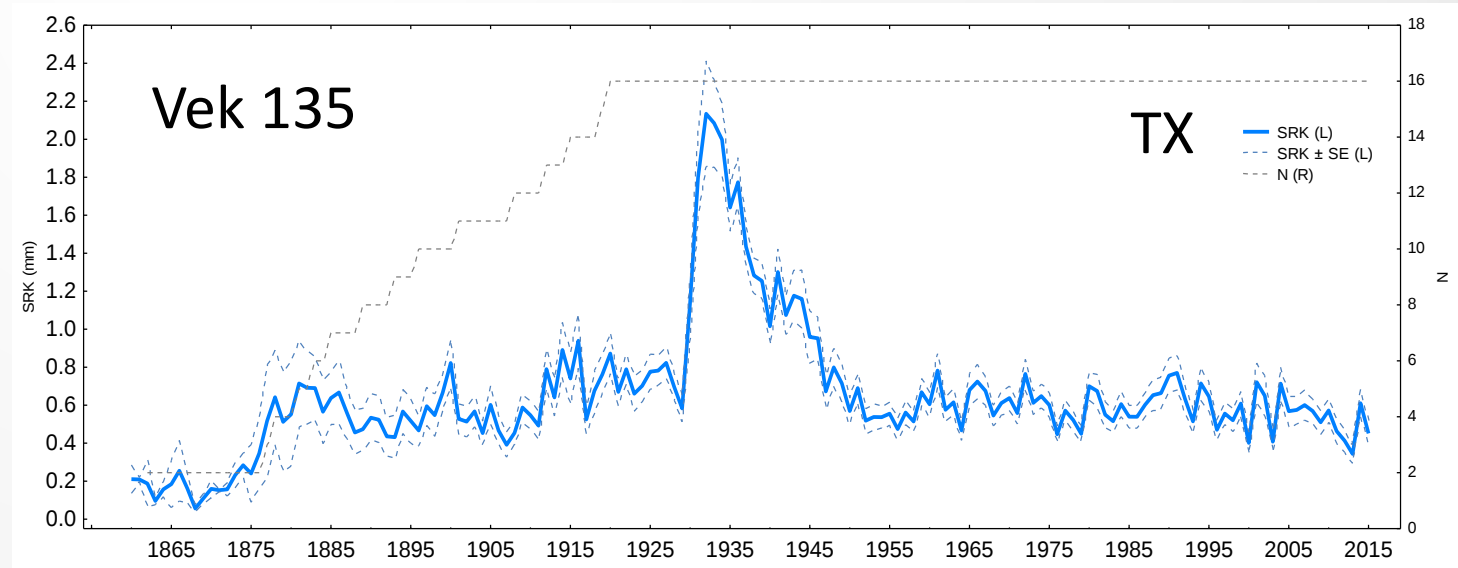
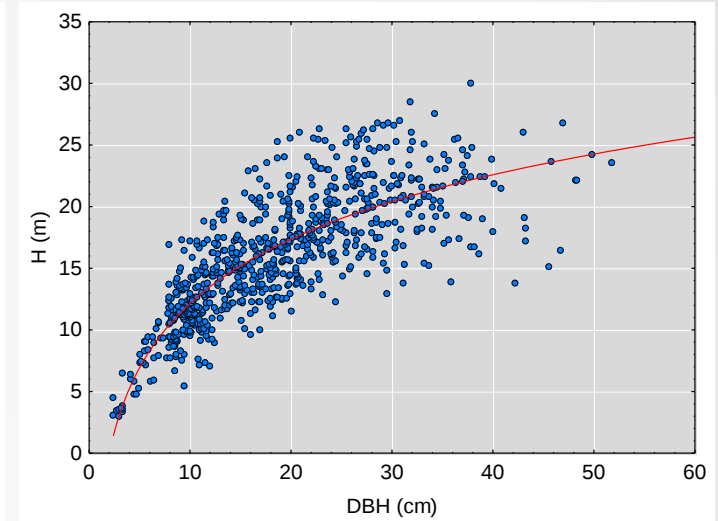
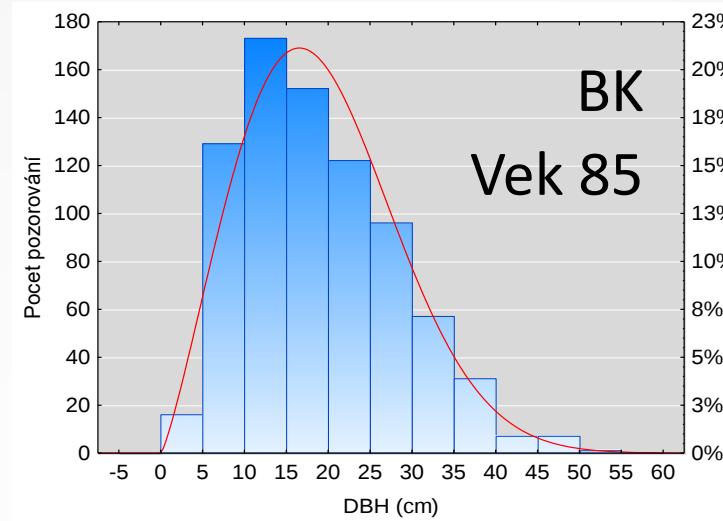
BK 4.- 5. lvs – na vápencovom podloží podmienky priaznivé aj pre obnovu cenných listnáčov

1 vývojový cyklus tis = 2-3 vývojové cykly dreviny buk

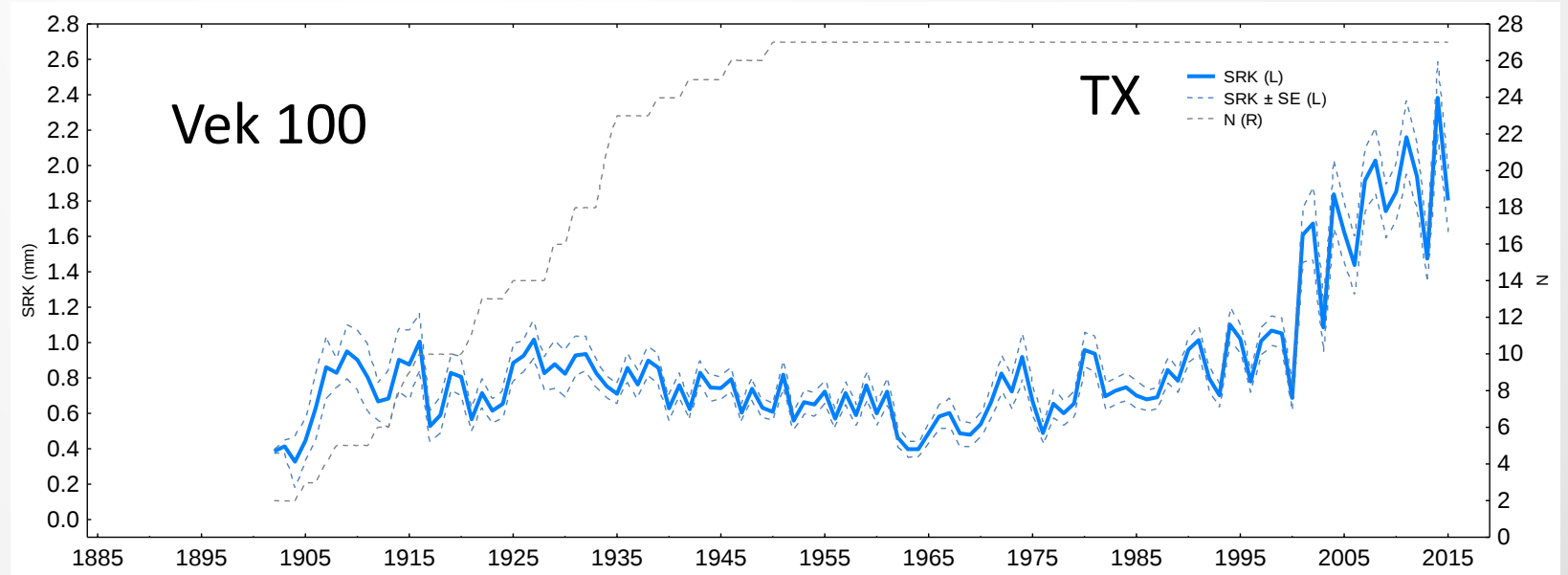
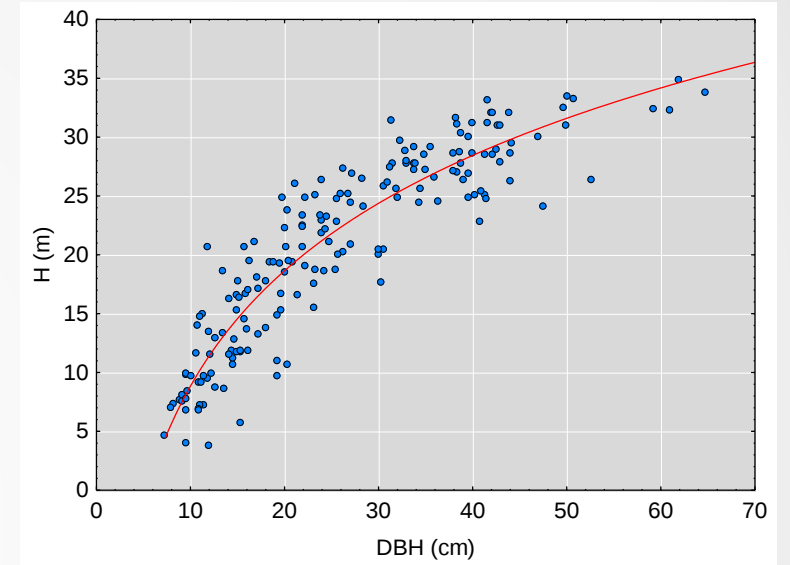
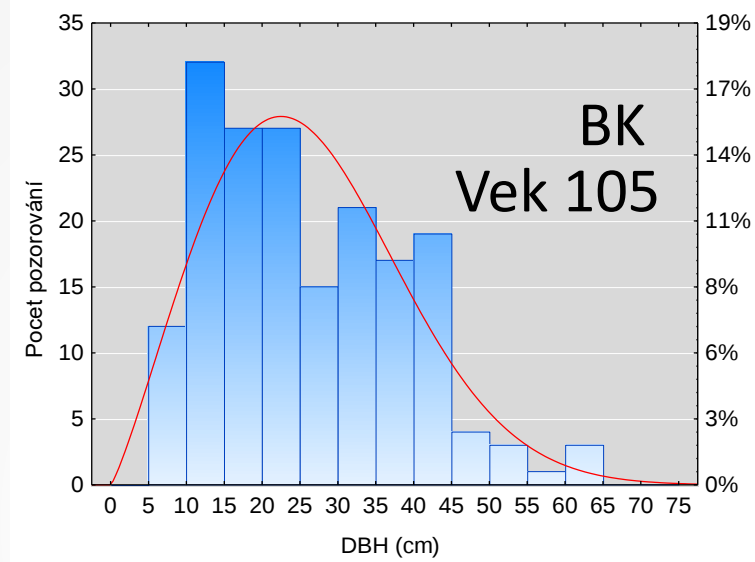
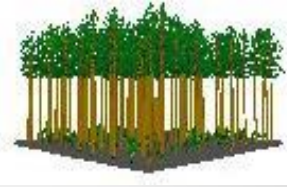

Fagetum dealpinum

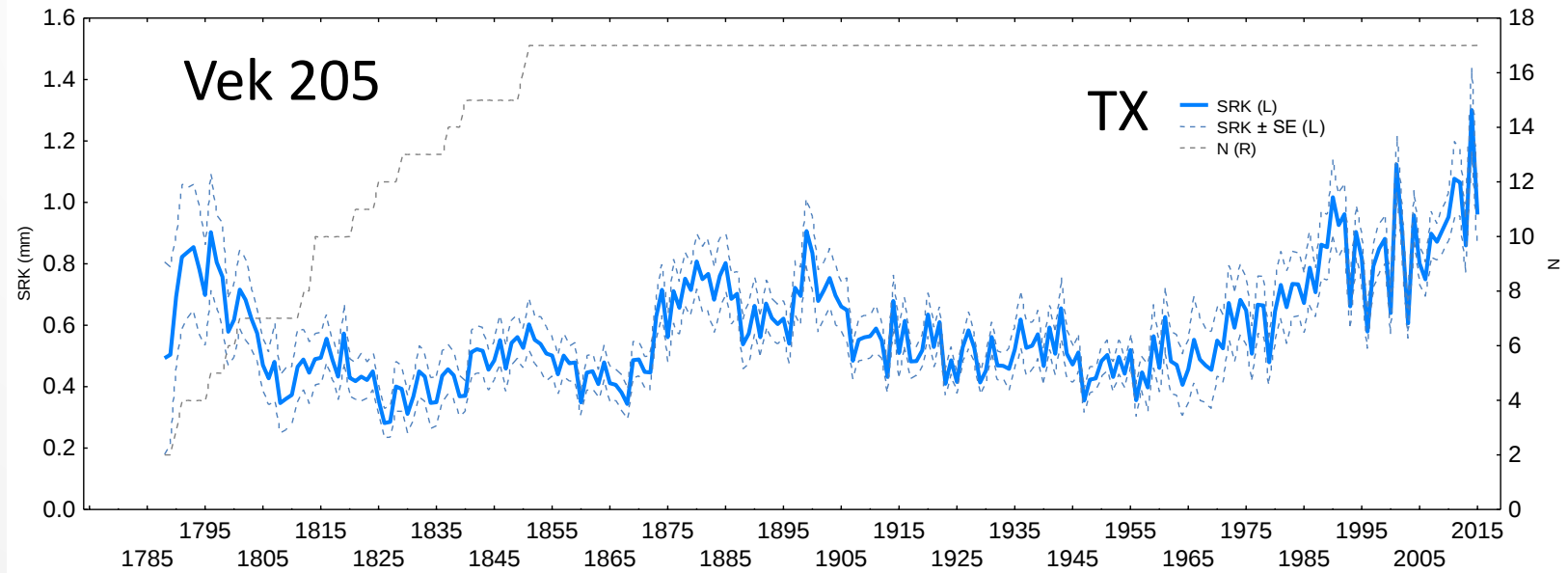
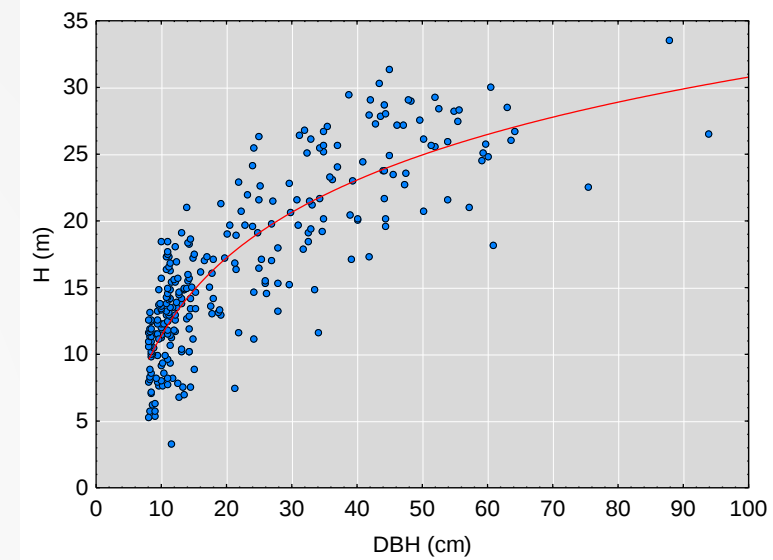
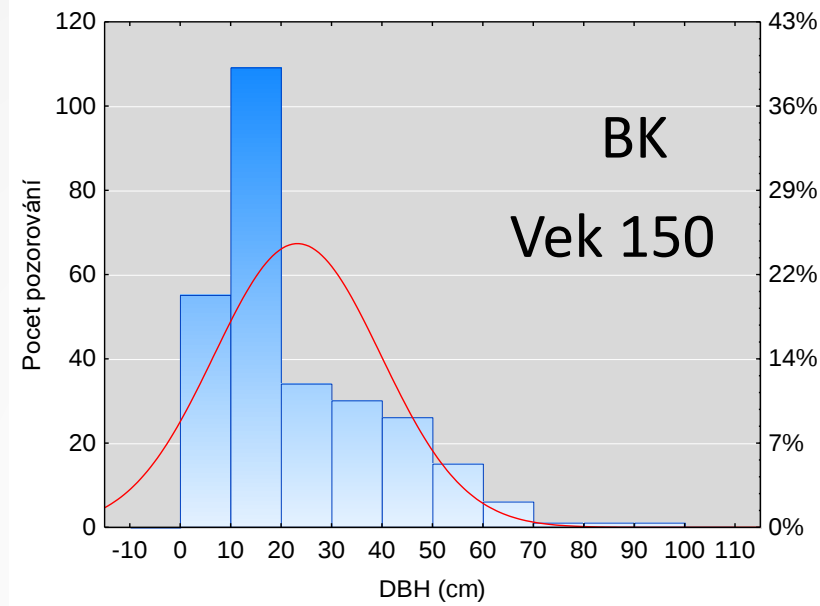
Št. dorastania a štádium optima – mladiny – žrd'oviny...

Štádium rozpadu – kmeňoviny

Komplexná nerovnoveká štruktúra – prírodný les

Záver

- drevina tis vykazuje dobrú rastovú vitalitu v komplexných štruktúrach
- dokáže existovať aj v rovnovekých hospodárskych lesoch
- uplatňovanie uvoľňovacích prebierok a clonného rubu (nepravidelný) vo fáze obnovy bukových porastov
- tis nevyhnutne vyžaduje našu asistenciu pri zakladaní jeho porastov
- až do obdobia kedy odrastie z negatívneho vplyvu zveri
- včasné uplatňovanie zásahov = lepšie formovanie koruny a rýchlejšie dosiahnutie dimenzií bez poškodenia
- pri ochrane jedincov dreviny tis proti poškodeniu zverou dôslednosť, inak je dopad ochrany limitovaný

Ďakujem za
pozornosť

